

ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ

Навчально-науковий інститут денної освіти
Кафедра української, іноземних мов та перекладу

СИЛАБУС

навчальної дисципліни
«ЛАТИНСЬКА МОВА»

на 2025/2026 навчальний рік

Курс та семестр вивчення	1 курс, 2 семестр
Освітня програма/спеціалізація	B11.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська
Спеціальність	B11 Філологія
Галузь знань	B Культура, мистецтво та гуманітарні науки
Ступінь вищої освіти	бакалавр

ПІБ НПП, який викладає навчальну дисципліну,
науковий ступінь і вчене звання,
посада

Бобух Надія Миколаївна,
д. філол. н., професор,
завідувач кафедри української, іноземних мов та перекладу

Контактний телефон	+38-050-616-48-27
Електронна адреса	bobukh2017@gmail.com
Розклад навчальних занять	http://schedule.puet.edu.ua/
Консультації	онлайн: електронною поштою за розкладом http://www.im.puet.edu.ua/ вкладка «Студентові»
Сторінка дистанційного курсу	https://el.puet.edu.ua/

Опис навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни	Оволодіння основами фонетичної, лексичної, морфологічної й синтаксичної систем латинської мови; формування практичних умінь та навичок перекладу латинських текстів і використання латиномовної термінології в галузі гуманітарних наук; ознайомлення з крилатими висловами латинської мови.
Тривалість	3 кредити ЄКТС / 90 годин (практичні заняття – 36 год., самостійна робота – 54 год.).
Форми та методи навчання	Практичні заняття в аудиторії, самостійна робота поза розкладом. Пояснювально-ілюстративний метод; проблемний метод; метод інтерактивного навчання; метод контролю.
Система поточного та підсумкового контролю	Поточний контроль: виконання навчальних завдань; обговорення матеріалу занять; виконання завдань самостійної роботи; поточна модульна робота. Підсумковий контроль: залік.
Пререквізити	–
Постреквізити	ОК «Основна іноземна мова: аналітичне читання та розмовний практикум», ОК «Практичний курс другої іноземної мови і перекладу (німецька), ОК «Порівняльна типологія англійської та української мов».
Мова викладання	Українська.

**Перелік компетентностей, які забезпечує навчальна дисципліна,
програмні результати навчання**

Програмні результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти студент
- Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати (ПР 2). - Організовувати процес свого навчання й самоосвіти (ПР 3). - Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію мови (мов) і літератури (літератур), що вивчаються, і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності (ПР 8).	- Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями (ЗК 5). - Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел (ЗК 6). - Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК 10). - Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (ЗК 11). - Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії мов(и), що вивчаються(ється) (СК 3). - Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань (СК 8).

Тематичний план навчальної дисципліни

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи в розрізі тем
Модуль 1		
Тема 1.1. Історія розвитку латинської мови	Виконання навчальних завдань; обговорення матеріалу занять; виконання завдань самостійної роботи.	Навести чоловічі й жіночі імена, які ввійшли в українську мову з латині. Пояснити їхні значення. Вибрати зі словника іншомовних слів 10 мовознавчих термінів латинського походження.
Тема 1.2. Фонетика латинської мови	Виконання навчальних завдань; обговорення матеріалу занять; виконання завдань самостійної роботи.	Розташувати слова в алфавітному порядку: lingua, ego, urbs, tabula, arma, corpus, nomen, thema, amor, populus, amīca, vita, sensus, barba, gracilis, curator, Kalendae, examen, zona, circus, elephantus, familia.
Тема 1.3. Іменник. Граматичні категорії. Особливості відмінювання	Виконання навчальних завдань; обговорення матеріалу занять; виконання завдань самостійної роботи.	Провідміняти іменники: lingua, ae <i>f</i> – мова; stella, ae <i>f</i> – зірка; populus, i <i>m</i> – народ; ager, agri <i>m</i> – поле; verbum, i <i>n</i> – слово, вислів, дієслово.
Тема 1.4. Прикметник. Прийменник	Виконання навчальних завдань; обговорення матеріалу занять; виконання завдань самостійної роботи.	Перекласти словосполучення українською мовою: ante bellum, contra spem, per aspera ad astra, ex libris, pro patria, ab ovo, sine ira, in oppido, in oppidum, sub montem, post factum.
Тема 1.5. Дієслово. Граматичні категорії дієслова	Виконання навчальних завдань; обговорення матеріалу занять; виконання завдань самостійної роботи.	Утворити наказовий спосіб теперішнього часу однини і множини у стверджувальній та заперечній формі від дієслів: laudāre – хвалити, docēre – навчати, scribēre – писати, capēre – брати, audire – слухати.
Тема 1.6. Теперішній час дійсного способу активного і пасивного станів	Виконання навчальних завдань; обговорення матеріалу занять; виконання завдань самостійної роботи.	Провідміняти в Praesens indicatīvi actīvi та в Praesens indicatīvi passīvi дієслова: ornāre – прикрашати, capēre – брати, audire – слухати.
Тема 1.7. Минулий і майбутній часи недоконаного виду дійсного способу активного та пасивного станів	Виконання навчальних завдань; обговорення матеріалу занять; виконання завдань самостійної роботи.	Перекласти словоформи дієслова esse: erīmus – estis – erant – sunt – ero – erāmus – es – erunt – erātis – est – sumus – eram – sum – eris – eras – erit – eritis – erat.
Тема 1.8. Іменники	Виконання навчальних завдань; обговорення матеріалу занять; виконання завдань	Провідміняти іменники: labor, ōris <i>m</i> – праця; vectigal, alis <i>n</i> – податок; pons, pontis <i>m</i> –

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи в розрізі тем
III відміни. Особливості відмінювання	самостійної роботи; поточна модульна робота.	міст.
Модуль 2		
Тема 2.1. Прикметники III відміни. Дієприкметники	Виконання навчальних завдань; обговорення матеріалу занять; виконання завдань самостійної роботи.	Провідмінити в однині та множині прикметники: acer, acris, acre – гострий; brevis, -e – короткий; felix, felіcis – щасливий.
Тема 2.2. Іменники IV і V відмін. Прислівник	Виконання навчальних завдань; обговорення матеріалу занять; виконання завдань самостійної роботи.	Перекласти українською мовою: Canes sunt custōdes domuum. Da mihi manum tuam! Agrum non colis, fructus non accipies. Arma taurōrum cornua sunt. Cervi cornua etiam habent et cornībus certant. Iustitia est fundamentum rei publicae.
Тема 2.3. Ступені порівняння прикметників і прислівників	Виконання навчальних завдань; обговорення матеріалу занять; виконання завдань самостійної роботи.	Перекласти латинською мовою: Досвід – найкращий вчитель. Цицерон був найзнаменитішим оратором. Зимові ночі довші, ніж дні. Немає тварини вірнішої, ніж собака. Немає нічого дорожчого за вільну батьківщину.
Тема 2.4. Займенник. Відмінювання займенників	Виконання навчальних завдань; обговорення матеріалу занять; виконання завдань самостійної роботи.	Перекласти займенники, визначити відмінок і число: me, mei, neminem, sibi, nobis, nulli, nullius, tibi, nos.
Тема 2.5. Числівник. Утворення й відмінювання	Виконання навчальних завдань; обговорення матеріалу занять; виконання завдань самостійної роботи.	Перекласти латинською мовою: Двоє друзів. Маю двох друзів. Три троянди. Три слова. Двісті міст. Маю сто книг. Десять птахів. Три тисячі воїнів. З трьома тисячами воїнів.
Тема 2.6. Система часів перфекта активного стану	Виконання навчальних завдань; обговорення матеріалу занять; виконання завдань самостійної роботи.	Перекласти дієслова, визначити час, спосіб, стан, особу, число: fuērit, potueram, duxerimus, feceratis, rogaveras, potui, egerunt, servaverat, audivērīnt, mittentur, vici, putaveramus, vidērātis.
Тема 2.7. Система часів перфекта пасивного стану	Виконання навчальних завдань; обговорення матеріалу занять; виконання завдань самостійної роботи.	Провідмінити дієслово moneo, monui, monitum, monere – попереджати, нагадувати, вказувати в Perfectum indicativi passivi, Plusquamperfectum indicativi passivi, Futurum II indicativi passiv.
Тема 2.8. Синтаксис. Структура простого речення	Виконання навчальних завдань; обговорення матеріалу занять; виконання завдань самостійної роботи; поточна модульна робота.	Перекласти речення: Magister fabulam narrat. Ager ab agricolis colitur. Oppidum muris munitur. Statua a puellis ornatur. Concordia victoriam gignit. Magistra puellis laudat. Via stellis monstratur. Puer librum legit.

Інформаційні джерела

Основні

1. Бенькевич Г. А., Барнич І. І. Латинська мова : навч. посіб. Львів : ФОП Лук'яненко В. В., 2023.
2. Волощук М., Волощук В., Сафроняк О. Латинська мова : підруч. ; Львів. нац. ун-т ім. І. Франка ; за заг. ред. М. Волощук. Вид. 3-тє, допов. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2023.
3. Конспект лекцій з дисципліни «Латинська мова» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня зі спеціальності 035 «Філологія»; укл. Н. М. Валуєва. Кам'янське : ДДТУ, 2021.
4. Латинська мова : навч. посіб. з дисципліни для студентів спеціальності 035 Філологія, спеціалізації 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська (бакалаврський рівень) ; укл. Г. М. Проніна, О. В. Абрамова. Дніпро : ІПБТ УДУНТ, 2022.
5. Латинська мова : практикум для здобувачів вищ. освіти ОС «Бакалавр» спец. 035 «Філологія» [уклад.: О. В. Ковтун, В. І. Кульчицький, Н. І. Хайдарі]. Київ : НАУ, 2021.

6. Макар І. С., Любімова О. В. Латинська мова для студентів факультету іноземних мов = Latin language for students of Foreign languages department : навч.-метод. посіб. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2019.
7. Петришин М. Й., Загайська Г. М. Repetitorium Latinum. Pars secunda : збірник тестів. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2021.
8. Словник латинських висловів / О. В. Коротюк, В. С. Станіч. Київ : ОВК, 2024.
9. Сторчова Т. В., Гуменюк Ж. Г. Латинська мова : підруч. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2015.
10. Ухаль М. М. Латинська мова : підруч. Ужгород : Вид-во УжНУ «Говерла», 2017.

Додаткові

1. Бобух Н. М. Фраземи з антонімічними компонентами (на матеріалі поетичних текстів). Лінгвістика. 2021. № 2 (44). С. 77–84.
2. Бобух Н. М., Стеценко В. В. Крилаті латинські вислови з конститuentами-антонімами. Лінгвістика. 2024. № 2 (50). С. 74–85.
3. Водяна Л. В. Символічне значення соматизмів у фразеологізмах латинської, німецької та української мов. Академічні студії. Серія «Гуманітарні Науки». 2022. № 1. С. 108–113.
4. Лучканин С. М. Латинські сентенції (крилаті латинські вислови) з історико-літературним коментарем : навч. посіб. із вивч. латин. афоризмів для студ. Ін-ту філол. та іст. фак. Київ. нац. ун-ту ім. Тараса Шевченка. Київ : Науковий світ, 2008.
5. Навольська Г. І. Збірник вправ з латинської мови : навч.-метод. посіб. для студентів факультету іноземних мов. Тернопіль, 2023.
6. Скорина Л. П., Скорина О. А. Латинсько-український, українсько-латинський словник. Київ : Обереги, 2004.
7. Шаманова Н. Є. Латинська мова : навч. посіб. з вивч. дисципліни. Миколаїв : НУК, 2021.
8. Galya Siuta, Nadiia Bobukh, Larysa Kozlovskia, Iryna Hotsynets, Liliya Sobol. The Use of Feminatives in Official and Business Communication in Modern Ukrainian. Journal of Information Systems Engineering and Management. 2025. Vol. 10. No. 16s. P. 873–886.

Програмне забезпечення навчальної дисципліни

- Дистанційний курс «Латинська мова», який розміщено в програмній оболонці Moodle на платформі Центру дистанційного навчання ПУЕТ.

Політика вивчення навчальної дисципліни та оцінювання

Політика оцінювання здобувачів вищої освіти. Роботи, здані з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75 % від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності). Перескладання модулів відбувається з дозволу провідного викладача за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Положення про організацію освітнього процесу

<http://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/06/polozhennya-pro-organizacziyu-osvitnogo-proczesu-1.pdf>

Положення про порядок та критерії оцінювання знань, вмінь та навичок здобувачів вищої освіти
https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_por_kryt_ocinyuvannya.pdf

Порядок ліквідації здобувачами вищої освіти академічної заборгованості

<http://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/por-likvid-akad-zaborgovanosti.pdf>

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим компонентом. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватися в режимі онлайн.

Політика щодо академічної доброчесності. Здобувач повинен дотримуватися принципів академічної доброчесності, зокрема недопущення академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації, списування під час поточного та підсумкового контролю. Списування під час контрольних робіт і поточних тестів заборонені (в т. ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час онлайн-тестування та підготовки практичних завдань у процесі заняття. У ПУЕТ діють:

Кодекс честі студента

https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/kodeks_chesti_studenta.pdf

Положення про академічну доброчесність

https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_akadem_dobrochnist.pdf

Положення про запобігання випадків академічного плагіату

<https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-pro-zapobigannyavypadkam-akademichnogo-plagiatu.pdf>

Політика визнання результатів навчання визначена такими документами:

Положення про порядок перезарахування результатів навчання, здобутих в іноземних та вітчизняних закладах освіти

https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_por_perezarah_rez_zvo.pdf

Положення про академічну мобільність здобувачів вищої освіти

http://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2025/10/polozh_pro_akademichnu_mobilnist.pdf

Положення про порядок визнання результатів навчання здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти

<http://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2025/10/polozh-vyznan-rezv-informal-neformal.pdf>

інфографіка (розділ Освіта/Організація освітнього процесу/Неформальна освіта) <https://puet.edu.ua/neformalna-osvita/>

Політика вирішення конфліктних ситуацій:

Положення про правила вирішення конфліктних ситуацій

<https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-pro-pravyla-vyrishennya-konfliktnyh-sytuaczij-u-puet.pdf>

Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю у формі екзамену

http://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh-pro-apel_pidscontr.pdf

Уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції

<https://puet.edu.ua/zapobigannya-ta-protidiya-korupciyi/>

Політика підтримки учасників освітнього процесу:

Психологічна служба <https://puet.edu.ua/psychologichna-pidtrymka-v-puet/>

Студентський омбудсмен (Уповноважений з прав студентів) ПУЕТ

<https://puet.edu.ua/other-divisions/studentskyj-ombudsmen-upovnovazhenyj-z-prav-studentiv-puet/>

Уповноважений з прав корупції <https://puet.edu.ua/zapobigannya-ta-protidiya-korupciyi/>

Безпека освітнього середовища: Інформація про безпечність освітнього середовища ПУЕТ наведена у вкладці «Безпека життєдіяльності»

<https://puet.edu.ua/pro-puet/bezpeka-zhyttyvedialnosti/>

Оцінювання

Підсумкова оцінка за вивчення навчальної дисципліни розраховується через поточне оцінювання

Види робіт	Максимальна кількість балів
Модуль 1 (теми 1.1-1.1.8): виконання навчальних завдань ($2 \times 8 = 16$ балів), обговорення матеріалу занять ($1,5 \times 8 = 12$ балів), виконання завдань самостійної роботи ($2 \times 8 = 16$ балів), поточна модульна робота (6 балів).	50
Модуль 2 (теми 2.1-2.8): виконання навчальних завдань ($2 \times 8 = 16$ балів), обговорення матеріалу занять ($1,5 \times 8 = 12$ балів), виконання завдань самостійної роботи ($2 \times 8 = 16$ балів), поточна модульна робота (6 балів).	50
Підсумковий контроль – залік	
Разом	100

Система нарахування додаткових балів за видами робіт з вивчення навчальної дисципліни

Форма роботи	Вид роботи	Бали
Науково-дослідна	Участь у студентських наукових конференціях	10

За додаткові види навчальних робіт студент може отримати не більше 10 балів. Додаткові бали додаються до загальної підсумкової оцінки за вивчення навчальної дисципліни, але загальна підсумкова оцінка не може перевищувати 100 балів.

Шкала оцінювання здобувачів вищої освіти за результатами вивчення навчальної дисципліни

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Дуже добре
74-81	C	Добре
64-73	D	Задовільно
60-63	E	Задовільно достатньо
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни